

دور یاد دور دنیا
۳۴

انگلستان / تامس میدلتون و ویلیام رولی

قانون پیران

پایانی نو برای خشنود کردن تان
ترجمه‌ی ناهید قادری

نشرنی

- سرشناسه: میدلتون، تامس، - ۱۶۳۷ م.
Middleton, Thomas
- عنوان: نام دیدآور: قانون پیران، یا، راهی نو برای خشنود کردن تان / تامس میدلتون، ویلیام رولی؛ ترجمه‌ی ناهید قادری.
مشخصات نشر: تهران، نشر نی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۱۹۹ ص.
فروست: در یادداشت: نمایشنامه: ۳۴.
شابک: 978-964-185-438-3
- وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا
یادداشت: عنوان اصلی: The Old Law (New Way to please you)
- موضوع: نمایشنامه انگلیسی - قرن ۱۷ م.
شناسه افزوده: رولیو، ویلیام، ۱۵۸۵-۱۶۴۲ م.
Rowley, William: قادری، ناهید، مترجم.
۱۳۵۷ - م.
- رده‌بندی کنگره: PR
رده‌بندی دیویی: ۸۲۲/۳۳
شماره کتابشناسی ملی: ۴۰۰۶۲۶۲

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

ناشرنی

تهران

یا راهی نویری خوشنودگن تان
تامس میدلتون و ویلیم رول

مترجم ناهیدقادر

ویراستار مهدی نویری

چاپ اول تهران، ۱۳۹۵

تعداد ۵۰۰ نسخه

چاپ و صحافی پردیس دانش

تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلاً و جزئاً،
به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی)
بدون اجازه‌ی مکتوب ناشر ممنوع است.

شابک ۸ ۴۳۸ ۱۸۵ ۹۶۴ ۹۷۸

www.nashreny.com

مقدمه

تامس میدلتون^۱، فرزند ویلیام^۲ میدلتون و آن اسنو^۳، در سال ۱۵۸۰، در لندن به دنیا آمد. پدرش از مردان شناخته شده‌ی لندن بود و وضعیت مالی خوبی داشت، اما در سال ۱۵۸۶، یعنی وقتی میدلتون شش ساله بود، از دنیا رفت. او پس از مرگش به ایتالیای هنگفتی^۴ را که شامل زمین‌های بسیاری در لندن می‌شد برای دو فرزندش، تامس و لویس^۵، به جا گذاشت. رخداد دیگری که بر زندگی این دو کودک تأثیر بسیار گذاشت، ازدواج مجدد مادرشان بود. آن اسنو که در حال بیوه‌ی ممتول^۶ چهل و هشت ساله‌ای بود، با تامس هاروی^۷، که وضعیت مالی خوبی نداشت ازدواج کرد. تامس هاروی احتمالاً این بیوه‌زنان را به راه‌پای برای مشکلات مالی خود می‌دید. این ازدواج مسلماً ازدواجی بر سهام^۸ و

1. Thomas Middleton

2. William

3. Anne Snow

4. Avis

5. Thomas Harvey

مملو از مشاجره‌های بسیار بر سر پول. تامس هاروی، به‌خاطر مشکلات مالی‌اش، بر اموال خانواده‌ی میدلتون ادعای مالکیت کرد، و در نتیجه‌ی این اقدام او، پانزده سال بعدی زندگی تامس میدلتون در بازپس گرفتن اختیار اموال پدرش گذشت؛ تجربه‌ای که به‌خوبی در آثارش و در نگرشی که به پروسه‌های قانونی، وکلا، دادگاه و پول‌پرستی مردم دارد مشخص است.

میدلتون پس از اتمام تحصیلات ابتدایی و متوسطه، در سال ۱۵۹۸، به دانشگاه آکسفورد ثبت‌نام کرد. یک سال قبل، یعنی وقتی هفده‌ساله بود نخستین نوشته‌اش به نام خرد سلیمان^۱ را به چاپ رسانده بود. دوران دانشمندی‌اش در آن زمان با تئاتر گره خورده بود. دانشجویان برای تمرین سخنوری و بیان نظرات خود در چارچوبی بلیغ و فصیح به الگویی نیاز داشتند که تئاتر این الگو را برای‌شان فراهم می‌کرد. برخی حتا، با هنرپیشگی، چنین نصاحتی را در عمل تجربه می‌کردند. با این‌همه، میدلتون آکسفورد را بی‌آن‌که از آن مدرکی بگیرد ترک کرد. نوشته‌های فیلیپ هنزلاو^۲ نشان می‌دهد که بیش از ۱۶۰۲، میدلتون برای یک کمپانی تئاتر نمایش‌نامه می‌رسته و هر روزی وقت خود را در لندن و با هنرپیشه‌ها می‌گذرانده است.

او در همین سال‌ها، یعنی حدود سال ۱۶۰۳، با مری مرbeck^۳ ازدواج

1. *The Wisdom of Solomon*

2. Philip Henslowe

3. Mary Merbeck

کرد. مری مریک، نوه‌ی جان^۱ مریک، نوازنده و آهنگ‌ساز دربار هنری هشتم بود. برادر مری، در همان کمپانی که میدلتون برایش می‌نوشت، هنرپیشه بود و احتمالاً دلیل آشنایی این دو تئاتر بوده است.

حرفه‌ی میدلتون از سال ۱۶۰۳ به بعد رشد کرد و او با کار در کمپانی‌های دیگر تئاتر و هم‌نویسی با نمایش‌نامه‌نویسان هم‌عصرش، کارنامه، کاری خود را گسترش داد. میدلتون، برخلاف شکسپیر، نویسنده‌ای آزاد باقی ماند و با هر کمپانی که خود می‌خواست کار کرد. وی، در کنار «مونس»، جزواتی نیز تحریر کرد؛ از جمله‌ی آن‌ها پارلمان بی‌پول شماری^۲ بود که بارها تجدید چاپ شد. میدلتون در سال ۱۶۱۰ هم‌کاری^۳ پرستود با ویلیام رولی^۴ هنرپیشه را آغاز کرد. نتیجه‌ی این همکاری، تحریر سه نمایش، نامه بود.

میدلتون در سال ۱۶۲۴ نمایش‌نامه‌ای میهن‌پرستانه را روی صحنه برد، با نام بازی شطرنج^۵، که در آن وقایع سیاسی وقت را در قالب بازی شطرنج به سخره گرفت. نمایش، مربوط به تجربه کرد، و طی این چند اجرا با استقبال بی‌نظیری مواجه شد، اما با اعتراض سفیر اسپانیا در انگلستان اجرای نمایش متوقف شد. به تائید کارکنان و هنرپیشگان را به دادگاه فراخواندند و میدلتون نیز محاکمه را در زندان فلیت^۶ تجربه کرد. این نمایش پایان فعالیت میدلتون در تئاتر

1. John

2. *Pewless Parliament of Threadbare Poets*

3. William Rowley

4. *A game at chess*

5. Fleet

تجاری بود. او سه سال بعد، یعنی در ژوئیه‌ی ۱۶۲۷، چشم از جهان فرو بست.

میدلتون آخرین نمایش نامه‌نویس حرفه‌ای عصر جیمز ادبیات انگلستان است. او تقریباً با تمامی گروه‌های تئاتر، از کمپانی‌های بزرگ تا کوچک، همکاری داشته است. کارهای او پس از مرگش، تا زمان بروز جنگ داخلی در انگلستان، در تئاترها اجرا می‌شد. پس از جنگ داخلی و بدام‌خیزی اول^۱ و به قدرت رسیدن پیوریتن‌ها^۲، تئاتر انگلستان دوران اوج خود را تجربه می‌کند و تمامی سالن‌های تئاتر تا سال ۱۶۶۰ بست می‌شوند. برخی از آثار او در دهه‌ی پنجاه و شصت قرن هفدهم برای نخستین بار چاپ می‌شوند. طی قرن هجدهم، آثار میدلتون محبوبیت خردمندانه‌ای از دست می‌دهند تا آن‌که در اواسط قرن نوزدهم، یعنی در سال ۱۸۱۰، الکساندر دایس^۳ برای نخستین بار مجموعه آثار میدلتون را در یک مجموعه پنج‌جلدی عرضه می‌کند. همین مجموعه در اواخر قرن نوزدهم با تجدید چاپ می‌شود. ایچ. بولن^۴ در مجموعه‌ای هشت‌جلدی منتشر می‌شود و این مجموعه به همین ترتیب

۱. Charles I (۱۶۰۰-۴۹) پادشاه انگلستان که با مشروطیت مخالف بود.
او پس از جنگ داخلی انگلستان به دست مخالفان اعدام شد. -م.
۲. Puritans، پروتستان‌های هوادار ساده‌سازی زندگی و سخت‌گیری مذهبی. حکومت این گروه بر انگلستان حدود یازده سال به طول انجامید و با روی کار آمدن چارلز دوم به پایان رسید. -م.

ادامه می‌یابد تا قرن بیستم که تی. اس. الیوت^۱ در مجموعه شعر خود، سرزمین هرز^۲، جملاتی از تامس میدلتون نقل قول می‌کند و سپس در مقاله‌ای که در سال ۱۹۲۷ چاپ می‌کند به تمجید از او می‌پردازد و جایگاهش را در مقام یک نویسنده درست پس از شکسپیر قلمداد می‌کنند. اجرای آثار او در قرن بیستم ادامه می‌یابد و در قرن بیست و یکم رو به افزایش است؛ به گونه‌ای که حتی آثار کم‌اهمیت‌تر او نیز شانس اجرا یافته‌اند.

تمرکز میدلتون، برخلاف شکسپیر که خردی جهان‌شمول را در آثار خود عرضه می‌کند، بر دنیای و زمانه‌ی خود است. آثار او کمک شایانی به فهم ما از وضعیت اجتماعی، سیاسی و اقتصادی انگلستان قرن هفدهم می‌کند. آثار او ریشه در فرهنگ، جامعه‌ی خود دارد. او انسان زمانه‌ی خود را زیر ذره‌بین می‌گذارد و به این انسان دیدگاهی بدبینانه است؛ بدبینی‌یی که گاهی مضحک است. هم‌ی شخصیت‌های او، حتی شخصیت‌های مثبت، خودخواه، حریص و خودانگیز است. همه‌ی طبقات اجتماعی، از فقیر تا غنی، گناهکارند. خوبان نقایص کوچکی دارند، اما در همان نقش‌های کوچک نیز بی‌گناه و بی‌قصورند.

قانون پیران

میدلتون قانون پیران را در سال ۱۶۱۸ با همکاری ویلیام بری می‌نویسد. احتمالاً نویسنده‌ی سومی هم در کار بوده است؛ بر روی

نسخه‌ی قدیمی اثر نام فیلیپ مسینجر^۱ قید شده است، اما مصححان آثار میدلتون بر این باورند که ردپایی از سبک نوشتار مسینجر در این نمایش‌نامه یافت نمی‌شود و قانون پیران، بسیار به سبک کارهای خود میدلتون شباهت دارد. برخی دیگر از محققان آثار میدلتون این نویسنده‌ی سوم را، نه مسینجر، که تامس هیوود^۲ می‌دانند. در هر صورت، آنچه حتمل است، آن است که نقش این نویسنده‌ی سوم نه در خلق اثر که در ویرایش آن بوده است.

میدلتون، همان‌گونه که پیش‌تر گفته شد، از روزگار جوانی، به‌دلیل مشکلی که پدری‌اش برای خانواده به‌وجود آورد، در راه بازپس گرفتن اختیار اموال پدری، به سفرزانه با فرایندهای قانونی، دادگاه، جلسات دفاعیه، قضات، وکلای و غیره، شناخت. در اکثر آثارش، این آشنایی او با پروسه‌ی محاکمه و ایده‌ی قانون چشم می‌خورد.

در قانون پیران، قانونی به‌دست پادشاهی بر ملکی نهاده می‌شود؛ قانونی که با قانون انجیل که حکم به احترام به والدین می‌کند در تضاد است، و قصد جان پیران مُلک را می‌کند. میدلتون با ایجاد این موقعیت، نخست ایده‌ی قانون را به چالش می‌کشد؛ قانون که ردالتش دفاع از بی‌گناهان، ستاندن داد آن‌ها از ستمگران و دفاع از حقوق مردمان است. در این نمایش جان آن‌ها را به خطر می‌اندازد و مرگشان را رقم می‌زند. نظام قضایی که میدلتون به تصویر می‌کشد، نظامی یک‌طرفه است که بسیار مستبدانه عمل می‌کند؛ کسانی که مشمول این قانون می‌شوند،

1. Philip Massinger

2. Thomas Heywood

حتا فرصت دفاع از خود یا اعتراض به حکم خویش را نمی یابند. وکلای میدلتون، نه مردان قانون، که بندهی منفعت خویش اند. در چنین نظام فاسدی، قانون به جای آن که باعث راحتی شود، مانع آن می شود. قانون از نظر میدلتون، نه باعث خیر که مایه ی شر است.

میدلتون، هم چنین، این اعتقاد را که پادشاهان پدران ملت اند و اطاعت محض از قوانین آن ها بر مردم فرض است به چالش می کشد؛ پادشاه این پیش قانونی وضع می کند که در تضاد مستقیم با حکم انجیل است. هر عمل سلیمی اطاعت از آن را نفی می کند؛ قانونی که با قانون خداوند در تضاد است، اما قدرت حاکمه با نفوذ خود توانایی تحمیل آن را دارد. بر همین منوال، قانون خداوند را کنار زده و قانون پادشاه را برتری می دهد. شاید میدلتون با این نمایش اعتراض خود را به قوانینی که جیمز اول بر انگلستان تحمیل کرده نشان می دهد. آنچه او سعی در بیان آن دارد این است که پادشاهان آدمیانی جایز الخطایند، و نباید آنان را قادر مطلق فرض کرد و از ایمان پیروی بی چون و چرا کرد. نکته ی سوم، باز خورد کسان نمایش به این قانون است. میدلتون بیان می کند که هر قانون جدیدی برای برخی مردم سودمند بود و برای برخی دیگر ضرر است؛ آن ها که سود می برند طرفدار قانون و عمر، بدگان مخالف آن اند؛ اندک اند کسانی که ورای منافع شخصی به نفع قانون بپردازند؛ هر کس در اندیشه ی خویش است و منفعت خود را بر دیگری ترجیح می داند، پسر بر پدر رحم نمی کند، زن به شوهر، شوهر به همسر، خویشاوند به خویشاوند و دوست به دوست خویش پشت می کند؛ هر کسی برای آن که سود شخصی خود را افزون کند، نزدیک ترین

اشخاص به خود را تحویل قانون می‌دهد تا یاداش، خواه میراث موعود باشد خواه همسری نو، نصیب او گردد. میدلتون زمانه‌ای را به تصویر می‌کشد که به شدت فاسد، خودخواه و طماع است. او شهوت، آز، جاد لیبی، ولخرجی، بی‌بندوباری، ناسپاسی و منفعت‌طلبی را به سخره می‌گیرد و سر آخر تاج را بر سر خویانی می‌گذارد که از نظر او شمارشان بسیار است.^۱

۱. منابع:

- Gary Taylor and John Lavagnino, *Thomas Middleton: The Collected Works*, Oxford University Press, 2007.
- Subha Mukherji, “Middleton and the Law”, in Suzanne Gossett, *Thomas Middleton in Context*, Cambridge University Press, 2011.

در ضمن، این توضیح ضروری است که از منبع نخست برای ارجاعاتی که در پانویس‌های کتاب آمده بهره برده‌ام. -م.